

Ko sem pisal poročilo, vodila me je misel, da bi se vender dalo narediti potom naredbe višje šolske oblasti, da bi občine kaj več storile za šolske vrtove. Storil sem pa to tudi na prošnjo učiteljev, ki so vsled zdajšnjih razmer trpeli očitno krivico. Omé- njam naj le tri slučaje. Učitelj neke občine prišel je v disciplinarno preiskavo, ker je pri odhodu iz dotične službe svoje pobral vsa drevesca, katera je vzgojil popolnoma ob svojih troških. Drugi učitelj dobil je pa ukor od okrajnega šolskega sveta, ker je samo- voljno izkopal in oddal drevesa iz šolskega vrta, čeravno obdeluje vrt brez podpore šolske občine.

V tretjem kraji so pa učitelju kar odvzeli del šolskega vrta in so ga dali v porabo privatni stranki. To vse sem navedel v svojem poročilu.

V poročilu pa na dohodke sploh toliko nisem mislil, kolikor na potrebščine za vzdrževanje šolskega vrta. Gledé dohodkov je i tako izdalo vis. c. kr. naučno ministertvo v l. 1875. naredbo, ki slove: „Pred vsem naj se ne pušča v nemar, da je naloga šolskega vrta pospeševati pouk in da gre še v drugi vrsti se ozirati na dohodke iz vrta in na pokritje učiteljevih domačih potrebščin“.

H koncu dovoljujem si pri tej priliki prijaviti še moje nazore o tej reči: Šolska občina naj je zavezana, dati učitelju vse potrebno za vzdrževanje šolskega vrta, učitelj naj pa prepusti vzgojena sadna dreveseca in ameriške trte občini za porabo v občini sami. Vsa druga korist od vrta mora biti učiteljeva. V strokovno delovanje učiteljevo na šolskem vrtu se pa občina, kakor krajni šolski svet neposredno ne smeta vtikati.

Ako pa učitelj vzdržuje šolski vrt ob svojih troških, potem so pa dohodki in troški učiteljeva privatna zadeva, v katero se ne sme nihče vmeševati.

V tem smislu sem deloval in bodem tudi še naprej deloval; gg. učitelji, ki so vneti šolski vrtnarji, naj so pa prepričani, da bodem deloval vedno na njih korist, kolikor je sploh meni mogoče. Da sem bil pa napaden, menim, da ni toliko vzrok oménjena naredba, kolikor drugi del mojega letnega poročila, ki je i tako znan vsem mlajšim vrtnarjem na Kranjskem.

V Ljubljani, 3. novembra 1887.

Gustav Pirc.

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

III.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

(Dalje in konec.)

Tajnikovo poročilo se odobri in se vzame na znanje. Potem poroča blagajnik g. Ivan Tomšič in kaže, da ima društvo 143 pravih in 29 podpornih udov, da so dohodki znašali 229 gl. 89 kr., troški pa 40 gl. 60 kr. (Tu pa še niso všteti troški za izdano „knjižnico za mladino“, ki bode društvo stala gotovo čez dobrih 100 gl.) Račun se odobri.

Za tem poroča ravnatelj meščanske šole in c. k. okrajni nadzornik gosp. Ivan Lapajne ter v dolgem in temeljitem govoru govori „o potrebi stalne razstave učil za slovenske šole“. (Glej „Uč. Tov.“, št. 20. t. l.) K sklepu dostavlja: Ljubljanska razstava te vrste morala bi se posebno ozirati na slovenske in sploh na slovanske učilne pripomočke ter bode gotovo dobro vplivala na razvoj in izobrazbo slovenskega učiteljstva. Prva skrb bi bila zdaj, da bi se za to razstavo dobili primerni prostori. Mogoče,

da se dobí za razstavo teh učilnih pripomočkov kak prostor v deželnem muzeji — v „Rudolfinum“, če ne tam, pa znabiti v starem muzeji v licejalnem poslopji.

Potem govori še učitelj in deželni poslanec g. Feliks Stegnar, prav gorko podpira g. Lapajnetov nasvèt o potrebi stalne razstave učilnih pripomočkov ter sploh unema zbrane učitelje in jim živo dokazuje, da se za svojo stvar moramo sami brigati in da nikar ne čakajmo, da bi drugi za nas delali. Predsednik se g. Lapajne-tu zahvaljuje za toliko zanimivo poročilo ter želi, da bode te in druge enake važne predloge novi odbor vzprejel in na korist slovenskega učiteljstva vztrajno izvrševal.

Za pregledovalce računov se volijo gg. Furlan, Krulec, in Lušin.

Potem je na vrsti volitev 9 udov v odbor. Voli se po listkih in so izvoljeni gg.: Funtek Anton, učitelj na mestni šoli na Barji; Furlan Jakob, učitelj na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Govekar Fran, nadučitelj v Šiški; Krulec Janez, učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Lapajne Ivan, ravnatelj meščanske šole in c. k. okrajni šolski nadzornik v Krškem; Praprotnik Andrej, nadučitelj in voditelj I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Stegnar Feliks, c. k. učitelj na Gradu v Ljubljani in deželni poslanec in Žumer Andrej, učitelj na II. mestni deški ljudski šoli in c. k. okrajni šolski nadzornik.

Po zboru pa se je odbor takoj konstituiral tako-le: Praprotnik Andrej, predsednik; Stegnar Feliks, podpredsednik; Govekar Fran, tajnik; Tomšič Ivan, blagajnik in Krulec Janez, knjižničar.

Predsednik: Pristrčno se zahvaljujem vsem vrlim gg. udeležnikom današnje skupščine za trud in požrtvovalnost ter želim, da bi se vedno spominjali gésla svojega: „V združbi in edinosti je moč in napredek.“

Predno pa se razidemo, ne moremo se lepše posloviti in zaključiti današnjega zborovanja nego tako, da se hvaležno spominjamo našega presvetlega cesarja, ki hoče osrečiti vse národe svoje. V to svrho pozivam ves slavni zbor, da zakliče: „Bog živi in ohrani našega presvetlega cesarja Franca Josipa!“ — Po vsem tem prvosednik o poludne zbor sklene.

Popoludne o 1. uri je bil vkupni obed v gostilni pri Virantu, kjer se je vrstilo več napitnic, mej katerimi oménjamo bistre napitnice gosp. Gabrška, ki je v gladkem, živem govoru naglašal potrebo širje izomike slovenskega učiteljstva in zanimanja za národno ljudsko šolo ter potrebo šolskega slovstvenega delovanja.

Književstvo in umetnost.

— „**Metrično računilo iz ploščic**“. Sestavil Luka Lavtar, c. kr. profesor na učiteljski v Mariboru. Naročilo metričnih računil: Oresnik & Prossinagg, Wien, L. Börsegasse 12. Na Dunaji 1887. Založil L. Lavtar. — Natisnil H. Gresser, IX. Maximilianplatz 10. Cena 40 kr. To je naslov mali knjižici, ki popisuje nov aparat za računanje z imenom „Metrično računilo“ (s podobo). Gospod izumitelj tega zelo važnega novega učila pravi v predgovoru: „Kedor prebira razne računice in metodične knjige natančneje, mora se prepričati, da računstvo nij še doseglo one stopnje popolnosti, kakoršno bi jej nekateri radi pripisavali; celó na napačno pot je zašlo. Zato se čuje klic po preustroji računstva zmerom bolj in od raznih strani. Tak preustroj se pa mora na najnižej, na počitovalni stopnji, začeti ter tudi počitovala v ozir jemati, ako potreba zahteva. In v resnici spoznamo po natančnejem premišljevanji, da računski aparati ne zadostujejo skoz in skoz onim zakonom, po katerih se naše misli vrše. Tak aparat, na katerem se more vsaka operacija tako izvrševati, kakor si jo misli učenec od začetka do konca, je v tem spisu popisana, kateri obstoji iz 2 delov. Prvi, teoretični del, utemeljuje njega konstrukcijo. V drugem delu govori se o njegovi uporabi, in